

Βρυξέλλες, 4 Μαρτίου 2021
(OR. en)

6645/21

AGRI 102
PHYTOSAN 6

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Χρήση βιολογικών παραγόντων ελέγχου (μακροοργανισμών) κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών – Συζήτηση προσανατολισμού

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες ενημερωτικό σημείωμα της Προεδρίας για τη συζήτηση προσανατολισμού σχετικά με το ανωτέρω θέμα κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου «Γεωργία και Αλιεία» στις 22 και 23 Μαρτίου 2021.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ

‘Χρήση παραγόντων βιολογικού ελέγχου (μακροοργανισμών) κατά των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών’

1. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα τέλη Δεκεμβρίου 2019, είναι μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική που αποσκοπεί να μετατρέψει την ΕΕ σε μια δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία με σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία. Περιλαμβάνει βασικές πολιτικές και μέτρα που απαιτούνται για να μετασχηματιστεί η οικονομία της ΕΕ και να τεθεί σε πιο βιώσιμη τροχιά. Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» βρίσκεται στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Αντιμετωπίζει συνολικά τις προκλήσεις των βιώσιμων συστημάτων τροφίμων. Ειδικότερα, αποσκοπεί να μειώσει σημαντικά την εξάρτηση, τον κίνδυνο και τη χρήση χημικών φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων και αντιβιοτικών.
2. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, θα πρέπει να παρέχεται στήριξη για επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες, βιώσιμες λύσεις και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες που μπορούν να διευκολύνουν τη μετάβαση. Από την άποψη αυτή, η σημασία της φυτοπροστασίας αυξάνεται όλο και περισσότερο λόγω του πολλαπλασιασμού των αναδυόμενων επιβλαβών οργανισμών και ασθενειών, καθώς και των μεγαλύτερων επιπτώσεων των διαπιστωμένων επιβλαβών οργανισμών και ασθενειών ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης και των μετακινήσεων εμπορευμάτων και επιβατών, της κλιματικής αλλαγής και της μειωμένης διαθεσιμότητας δραστικών ουσιών στην ευρωπαϊκή αγορά.
3. Η σημασία της υγείας των φυτών και η διαθεσιμότητα αποτελεσματικών, φιλικών προς το περιβάλλον και ασφαλών μέσων καταπολέμησης των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τους χρήστες, αποτελούν κεντρικά ζητήματα σε μια κοινή πολιτική για την προστασία της γεωργίας, της δασοκομίας και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να εξεταστούν εναλλακτικές προσεγγίσεις ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από χημικές ουσίες. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση παραγόντων βιολογικού ελέγχου (BCA) στο πλαίσιο της βιοπροστασίας αποτελεί θεμελιώδη συνιστώσα της ολοκληρωμένης διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών (IPM).

4. Τα κράτη μέλη καλούνται να προωθήσουν τη χρήση IPM ή διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών με χαμηλή εισροή φυτοφαρμάκων, οι αρχές των οποίων κατοχυρώνονται στην οδηγία 2009/128/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων. Η ΕΕ έχει εναρμονίσει το νομικό πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά). Ωστόσο, η ΕΕ δεν διαθέτει εναρμονισμένο πλαίσιο για τη διάθεση στην αγορά μακροοργανισμών προς χρήση για τον βιολογικό έλεγχο επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών, οι οποίοι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.
5. Αναγνωρίζεται επίσης ότι η σκόπιμη ελευθέρωση ενός ζωντανού μακροοργανισμού στο περιβάλλον στην επικράτεια της Ένωσης συνιστά, από βιολογική άποψη, δυνητική ελευθέρωση σε ολόκληρη την επικράτεια της Ένωσης, δεδομένης της δυνατότητάς του να εξαπλωθεί, φυσικά ή με ανθρώπινη ενέργεια. Ως εκ τούτου, κάθε απόφαση θα πρέπει να υποστηρίζεται από εναρμονισμένα πρότυπα. Αρκετοί διεθνείς οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή και Μεσογειακή Οργάνωση για την Προστασία των Φυτών (EPPO) ή η Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία των Φυτών (IPPC), έχουν δημοσιεύσει διεθνή πρότυπα για την εκτίμηση κινδύνου και ασφαλή χρήση BCA.
6. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών, θεσπίζει κανόνες για την πρόληψη, την ελαχιστοποίηση και τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα από την εισαγωγή και την εξάπλωση χωροκατακτητικών ξένων ειδών εντός της Ένωσης, τόσο εκούσια όσο και ακούσια. Ο κανονισμός αυτός δεν εφαρμόζεται ούτε σε επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς, ούτε σε αυτόχθονα είδη ή σε μη χωροκατακτητικά ξένα είδη, δεν έχει δε καταρτιστεί για να ρυθμίσει φυσικούς εχθρούς, ανταγωνιστές ή συναγωνιστές, ή τυχόν άλλους οργανισμούς που χρησιμοποιούνται για έλεγχο παρασίτων (BCA).

7. Προκειμένου αυτοί οι BCA να είναι ταχύτερα διαθέσιμοι στους γεωργούς, η αμοιβαία μεταξύ των κρατών μελών αναγνώριση των αξιολογήσεων κινδύνου που διενεργεί ένα εξ αυτών μπορεί να αποτρέψει την αλληλοεπικάλυψη εργασιών, εφόσον οι σχετικές κλιματικές, περιβαλλοντικές και γεωργικές συνθήκες ομοιάζουν σε επαρκή βαθμό, παρέχοντας επίσης παρόμοιες συνθήκες ώστε οι BCA να ευδοκιμήσουν και να προσαρμοστούν. Αυτό μπορεί να ενθαρρύνει την ανάπτυξη νέων προϊόντων με βάση τους BCA και να διασφαλίσει την προστιθέμενη αξία των BCA στην προστασία καλλιεργειών, μεταξύ άλλων για τον έλεγχο απομονωμένων και ρυθμιζόμενων επιβλαβών οργανισμών. Υπό την έννοια αυτή, η Ένωση μπορεί να επωφεληθεί από μια εναρμονισμένη προσέγγιση που εφαρμόζεται στην αξιολόγηση και τη διάθεση στην αγορά μακροοργανισμών που προορίζονται να ενεργούν ως BCA για την προστασία των καλλιεργειών, μειώνοντας έτσι τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την εισαγωγή ζώντων οργανισμών στο περιβάλλον και τονώνοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη αυτής της μορφής φυτοπροστασίας, ενθαρρύνοντας την έρευνα, την καινοτομία και τις επενδύσεις. Ωστόσο, μια εναρμονισμένη προσέγγιση θα πρέπει να είναι κατάλληλη για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται και να επικεντρώνεται στον στόχο της δημιουργίας ευκαιριών για χρήση BCA από τους γεωργούς, διατηρώντας παράλληλα υψηλά πρότυπα ασφάλειας και υγιεινής, επομένως δεν θα πρέπει να επιβάλλονται πρόσθετα εμπόδια στην είσοδο στην αγορά τα οποία δεν αυξάνουν την ασφάλεια των ανθρώπων ή του περιβάλλοντος.
8. Η Προεδρία ξεκίνησε μία έρευνα στα κράτη μέλη μέσω των μελών της ομάδας «Προϊστάμενοι Φυτοϋγειονομικών Υπηρεσιών», και τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν ήδη και συζητήθηκαν σε ομάδα εργασίας στις 12 Φεβρουαρίου 2021. Όλα τα κράτη μέλη απάντησαν. Τα κύρια συμπεράσματα δείχνουν ότι, ενώ ορισμένα κράτη μέλη (18) έχουν θεσπίσει εθνική νομοθεσία σχετικά με τους BCA, υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην προσέγγιση. Μόνο 5 κράτη μέλη προωθούν συστηματικά την ανταλλαγή πληροφοριών με γειτονικές χώρες όσον αφορά αιτήσεις εισαγωγής και ελευθέρωση BCA. Τα περισσότερα κράτη μέλη απάντησαν ότι τάσσονται υπέρ της εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζονται στις εισαγωγές ή την ελευθέρωση BCA γενικά (17) ή μόνο για φυτοφάγους BCA (4). Επιπλέον, η μεγάλη πλειοψηφία (18) έκρινε ότι απαιτείται ορισμός της βιοπροστασίας στην ΕΕ, περιλαμβανομένων των BCA, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση της βιοπροστασίας από τους γεωργούς και να μειωθεί η χρήση φυτοφαρμάκων.

9. Στο πλαίσιο αυτό, και σύμφωνα με τη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου, ιδίως την παράγραφο 10 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 225 και 241 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Προεδρία θα προτείνει στο Συμβούλιο να ζητήσει από την Επιτροπή να υποβάλει μελέτη σχετικά με την κατάσταση στην Ένωση και τις επιλογές όσον αφορά την εισαγωγή, την αξιολόγηση, την παραγωγή και την εμπορία παραγόντων βιολογικού ελέγχου εντός της επικράτειας της Ένωσης και, εάν ενδείκνυται, να υποβάλει πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης.
10. Καλούμε τους υπουργούς κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γεωργίας και Αλιείας στις 22 και 23 Μαρτίου 2021 να μετάσχουν στη συζήτηση προσανατολισμού με βάση τα ακόλουθα ερωτήματα:
- α) Συμφωνείτε ότι η χρήση BCA θα πρέπει να υποστηριχθεί και να προωθηθεί ως τρόπος μείωσης της χρήσης χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων;*
- β) Πιστεύετε ότι η εναρμόνιση σε επίπεδο ΕΕ θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για την αύξηση της διαθεσιμότητας ασφαλών BCA ως χρήσιμης εναλλακτικής λύσης προς τα χημικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα;*
-